

HF/25011-51/2012. számú határozat II. Függeléke

Forgalmi szolgáltatásokra vonatkozó sajátárrugalmasság statisztikai becslése a lakossági piackutatás adatainak felhasználásával

A forgalmi szolgáltatásokra vonatkozó sajátárrugalmasság becslésére a lakossági piackutatásban a helyhez kötött telefon hozzáféréssel rendelkező háztartásoknak feltett következő kérdésekre adott válaszok felhasználásával került sor:

- „Önök mit tennének akkor, ha áremelés hatására a szokásos helyi és belföldi hívásokért havonta összességében 10%-kal többet kellene fizetni?”
- „És mit tennének Önök akkor, ha áremelés hatására a vezetékes telefonról hívott szokásos mobilirányú hívásokért havonta összességében 10%-kal többet kellene fizetni?”

Mindkét kérdéssel kapcsolatban a következő válaszlehetőségek közül választhattak a válaszadók:

1. Kifizetnék a magasabb díjat?
2. Csökkentenék az ilyen hívások mennyiségét vagy
3. Nem hívnának tovább az adott irányba (helyi, illetve belföldi/mobil) vagy
4. Nem használnának tovább vezetékes telefont, vagy
5. Nem hívnak az adott irányba (helyi, illetve belföldi/mobil számot)
6. NT/NV

A kérdésekre adott válaszok alapján a következő eredmények adódtak:

	<i>Helyi és belföldi irány</i>	<i>Mobil irány</i>
1.	48%	29%
2.	39%	29%
3.	2%	11%
4.	6%	3%
5.	3%	23%
6.	3%	6%

A lakossági piackutatási kérdések tehát a szokásos helyi és belföldi, illetve mobilirányú hívások 10%-os áremelése által kiváltott felhasználói reakciókat (forgalom nem változna, csökkenne, illetve megszűnne) térképezték fel.

A számítás a következő feltételezések mellett történt:

- A fogyasztói reakciók esetén azok, akik kifizetnék a magasabb havi díjat, a forgalmukat nem változtató kategóriába sorolódtak, tehát az ő keresletük változatlanul (rugalmatlannak) lett tekintve.
- A forgalmukat csökkentők esetén az volt a feltételezés, hogy ezen fogyasztók az emelés előtti és utáni kiadási pozíciójuk változatlanságát biztosítandó a keresletüket 1-1/1,1 százalékkal csökkentik.

- Azon fogyasztók esetében pedig, akik úgy válaszoltak, hogy nem hívnának ilyen irányokat vagy nem használnának vezetékes telefont a kereslet teljes megszűnésével került elvégzésre a számítás.
- A helyi és belföldi, valamint a mobilirányú kérdésekre adott válaszok a forgalmi irányok piacelemzési adatokból nyert súlyaival lettek figyelembe véve.

A sajátár-rugalmasság kiszámítása az ívrugalmasság képletével történt, amely az ár és keresletváltozások nagyságát nem a kiindulóponthoz, hanem a kiinduló és a végpont átlagához viszonyítja. Ennek köszönhetően ez a módszer mérték-független és szimmetrikus szemben a pontrugalmassággal, ezért a keresleti függvény ugyanazon pontjához nem adódik különböző rugalmassági érték a százalékosan azonos áremelés és árcsökkentés esetén.

Az ívrugalmasság képlete:

$$\varepsilon = \frac{\frac{Q_1 - Q_0}{(Q_1 + Q_0)/2}}{\frac{P_1 - P_0}{(P_1 + P_0)/2}}$$

ahol:

Q_i az adott időszak szándékolt kereslete,
 P_i az adott időszakhoz tartozó ár,
a 0. a 10%-os áremelés előtti, 1. az az utáni időszak.

A forgalmi helyettesítésre vonatkozó lakossági piackutatási kérdések fenti feltételek melletti kiértékelése alapján a sajátár-rugalmasságra $\varepsilon = -1,47$ adódott.